

In 2010 veroordeelde het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba de raffinaderij tot een dwangsom van 30 miljoen euro per jaar als de uitstoot van zwaveldioxide hoger zou zijn dan 80 microgram. Maar dat vonnis is nooit uitgevoerd. De overheid op Curaçao handhaafde de milieunormen niet. Uit officiële metingen blijkt dat de uitstoot vrijwel constant ver boven de norm is.

Om de raffinaderij aan te passen aan de huidige milieu-eisen moet er volgens een studie drie miljard Amerikaanse dollar worden geïnvesteerd. "Dat gaat niemand betalen, dat geld haal je er namelijk nooit meer uit", zegt advocate Sandra in 't Veld. Ook de huurder, Venezuela, zal niet gaan investeren. Het land staat economisch aan de afgrond, de politieke situatie is zeer onstabiel. "De Venezolanen zullen hun winst tot de laatste snik uit die raffinaderij persen. Ze hebben grote economische problemen in eigen land. Op Curaçao wordt ten minste nog een beetje winst gemaakt."

Rechtszaken

In 't Veld was betrokken bij een reeks van rechtszaken en procedures tegen Curaçao en de Isla. Sinds 2003 is ze actief als onbetaald advocaat voor de stichting SMOC (Schoon Milieu op Curaçao). De stichting streeft niet naar het opdoeken van de raffinaderij, hoewel sluiting het meest voor de hand lijkt te liggen. De milieuorganisatie wil dat er een einde komt aan de schending van mensenrechten op het eiland. Door de vervuiling van de raffinaderij en het ontbreken van doeltreffende hand-

De uitstoot op het eiland is gemiddeld vijftien keer het maximum van wat in Nederland is toegestaan

having door het eilandbestuur, wordt volgens SMOC het grondwettelijke recht van burgers op een schone leefomgeving geschonden.

Mike Franco, parlementsvoorzitter op Curaçao, begrijpt die zorg. "De regering van Curaçao heeft bepaald dat de vergunning van Venezuela, die in 2019 afloopt, niet onder dezelfde voorwaarden kan worden verlengd. De normen voor het uitstoten van chemische stoffen zijn wereldwijd verscherpt. We hebben de VN-conferentie in Parijs gehad, waar ver- gaande afspraken zijn gemaakt. Wij willen aan die normen voldoen, maar geef ons wel een kans. Dertig procent van onze deviezen komt van de raffinaderij. Op korte termijn is er geen alternatief, als de raffinaderij zou sluiten."

PvdA-Kamerlid Roelof van Laar vindt dat zijn partijgenoot minister Plasterk (koninkrijksrelaties) moet ingrijpen op Curaçao. De bewindsman aarzelt, hij wil niet treden in de interne aangelegenheid van het eilandbestuur – Curaçao is daar ook buitengewoon allergisch

voor – maar volgens het Kamerlid is de tijd van diplomatiek overleg voorbij. "We kunnen niet langer doorgaan met het vergiften van de bevolking van Curaçao. Die raffinaderij is versleten. Het bedrijf staat op omvallen. We kunnen niet wachten tot 2019."

Verkiezingen

Plasterk heeft twee Nederlandse deskundigen van de regelgeving rondom raffinage naar Curaçao gestuurd om de opties in kaart te brengen. Volgens Van Laar ligt daar niet de oplossing. "In september zijn er verkiezingen op Curaçao. Ik hoop dat een nieuwe regering de bevolking zal beschermen. Als er dan nog niets gebeurt, komt het moment nabij dat de Rijksministerraad zich in deze zaak moet mengen. De situatie wordt alleen maar erger en duidelijk is dat Curaçao zelf niets doet om het probleem op te lossen. Ik snap best dat op Curaçao niet van de ene op de andere dag het niveau van Pernis kan worden gehaald, maar ondertussen neemt de uitstoot daar alleen maar toe."

Bij een sluiting zou het eiland, volgens berekeningen van het landsbestuur, alleen al 200 miljoen euro aan directe jaarlijkse opbrengsten mislopen – nog los van het verlies aan werkgelegenheid. Ontmanteling is ook voor het eilandbestuur geen optie. In een plan van aanpak concludeerde Curaçao in 2012 dat de raffinaderij moet worden gemoderniseerd en de vervuiling moet worden gesaneerd. Dus wordt naar een externe investeerder gezocht. Al drie jaar. En tot dusver vergeefs.

ISLA: WIJ STAAN VOOR HET MILIEU

Milieugroepen, zoals SMOC op Curaçao, verdraaien de feiten, ze maken zich schuldig aan een **lastercampagne**, zegt Hennie Cornelia, woordvoerder van Petroléos de Venezuela, PDVSA. Het bedrijf huurt sinds 1985 de Isla-raffinaderij van Curaçao.

Op de raffinaderij werken ongeveer duizend mensen. Via toeleveringsbedrijven en aannemers levert het bedrijf indirect naar schatting aan nog eens 2000 werknemers een inkomen. "Wij staan ook voor het milieu", zegt Cornelia. "Wij houden ons aan de milieuregels. De uitstoot is afgenomen, niet erger geworden, zoals milieugroepen beweren."

Het is niet uitgesloten dat Venezuela, ondanks de interne politieke problemen, toch gaat investeren in de Isla, zegt hij. "Dat gaan we immers ook doen in de Citgo Raffinaderij op Aruba." Afgelopen mei maakte PDVSA bekend dat het voor de komende 25 jaar de raffinaderij op Aruba gaat leasen, na een ingrijpende renovatie.